

AL DOENDE LEERT MEN

Een taalvergelijkend onderzoek naar Nederlands duratief aspect

AL DOENDE LEERT MEN

- Uitdrukking van **duratief aspect** in het Nederlands
- Probleem: uitdrukking diffuus
- Oplossing: **parallele tekstanalyse** (Lu & Verhagen 2016)
- Mandarijn-Chinees 'duratief aspect'-suffix 着 *zhe*

→ Hoe drukt het Nederlands duratief aspect uit (in termen van *zhe*)?

Referentiepunt: Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS)

AL DOENDE LEERT MEN

- Uitdrukking van **duratief aspect** in het Nederlands
- Probleem: uitdrukking diffuus
- Oplossing: **parallele tekstanalyse** (Lu & Verhagen 2016)
- Mandarijn-Chinees 'duratief aspect'-suffix 着 *zhe*

→ Hoe drukt het Nederlands duratief aspect uit (in termen van *zhe*)?

Referentiepunt: Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS)

AL DOENDE LEERT MEN

- Uitdrukking van **duratief aspect** in het Nederlands
- Probleem: uitdrukking diffuus
- Oplossing: **parallele tekstanalyse** (Lu & Verhagen 2016)
- Mandarijn-Chinees 'duratief aspect'-suffix 着 *zhe*

→ Hoe drukt het Nederlands duratief aspect uit (in termen van *zhe*)?

Referentiepunt: Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS)

AL DOENDE LEERT MEN

- Uitdrukking van **duratief aspect** in het Nederlands
- Probleem: uitdrukking diffuus
- Oplossing: **parallele tekstanalyse** (Lu & Verhagen 2016)
- Mandarijn-Chinees 'duratief aspect'-suffix 着 *zhe*

→ Hoe drukt het Nederlands duratief aspect uit (in termen van *zhe*)?

Referentiepunt: Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS)

ASPECTUALITEIT (1)

- Aspectualiteit: 'interne temporele eigenschappen' ('extern': werkwoordstijden)

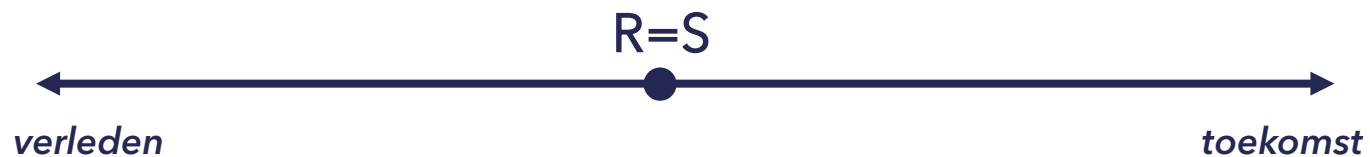
- Aspect vs. Aktionsart

- 1) De trein vertrok precies op tijd.
- 2) Er zal een krachtige zuidwestelijke wind waaien.

(ANS 2·4·8)

ASPECTUALITEIT (1)

- Aspectualiteit: 'interne temporele eigenschappen' ('extern': werkwoordstijden)

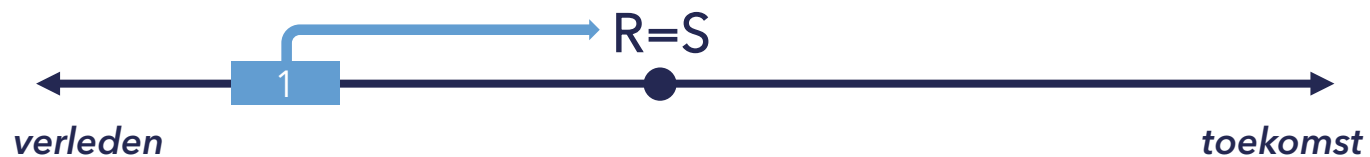
- Aspect vs. Aktionsart

- 1) De trein vertrok precies op tijd.
- 2) Er zal een krachtige zuidwestelijke wind waaien.

(ANS 2·4·8)

ASPECTUALITEIT (1)

- Aspectualiteit: 'interne temporele eigenschappen' ('extern': werkwoordstijden)

- Aspect vs. Aktionsart

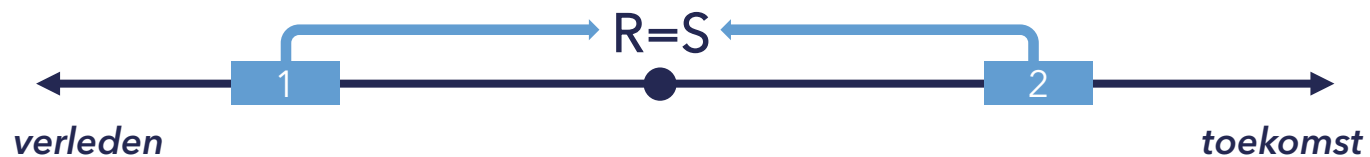
- 1) De trein vertrok precies op tijd.
- 2) Er zal een krachtige zuidwestelijke wind waaien.

(ANS 2·4·8)

ASPECTUALITEIT (1)

- Aspectualiteit: 'interne temporele eigenschappen' ('extern': werkwoordstijden)

- Aspect vs. Aktionsart

- 1) De trein vertrok precies op tijd.
- 2) Er zal een krachtige zuidwestelijke wind waaien.

(ANS 2·4·8)

ASPECTUALITEIT (1)

- Aspectualiteit: 'interne temporele eigenschappen' ('extern': werkwoordstijden)

- Aspect vs. Aktionsart

- 1) De trein vertrok precies op tijd.
- 2) Er zal een krachtige zuidwestelijke wind waaien.

(ANS 2·4·8)

ASPECTUALITEIT (1)

- Aspectualiteit: 'interne temporele eigenschappen' ('extern': werkwoordstijden)

Deiktisch

- 1) De trein vertrok precies op tijd.
- 2) Er zal een krachtige zuidwestelijke wind waaien.

(ANS 2·4·8)

- Aspect vs. Aktionsart

ASPECTUALITEIT (1)

- Aspectualiteit: 'interne temporele eigenschappen' ('extern': werkwoordstijden)

Deiktisch

- 1) De trein vertrok precies op tijd.
- 2) Er zal een krachtige zuidwestelijke wind waaien.

(ANS 2·4·8)

- Aspect vs. Aktionsart

ASPECTUALITEIT (2)

■ Aspectualiteit volgens de ANS: **temporele** **begrenzing** & **geleding**

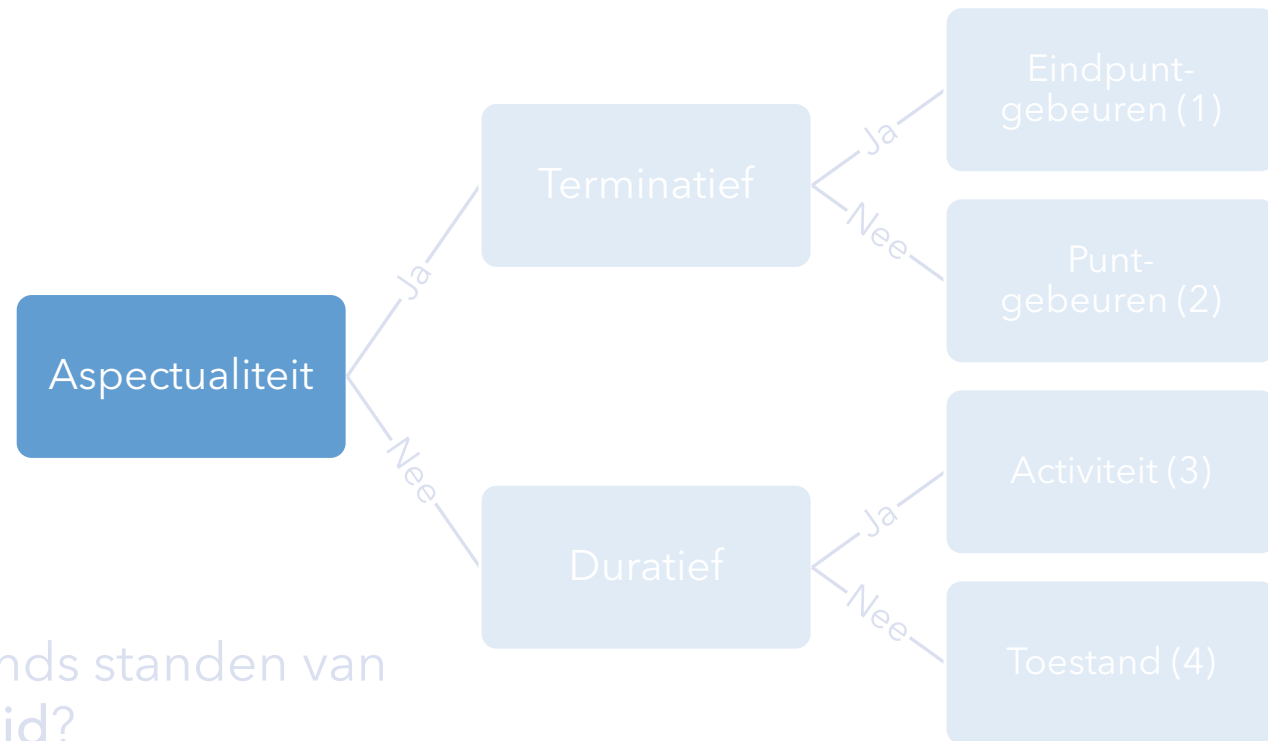
1) Het vuur doofde al snel.

2) Peter belde aan.

3) Jordy liep door Eindhoven.

4) Rosana weet veel over design.

→ Hoe presenteert het Nederlands standen van zaken als **onbegrensd in de tijd**?

ASPECTUALITEIT (2)

- Aspectualiteit volgens de ANS: temporele begrenzing & geleiding

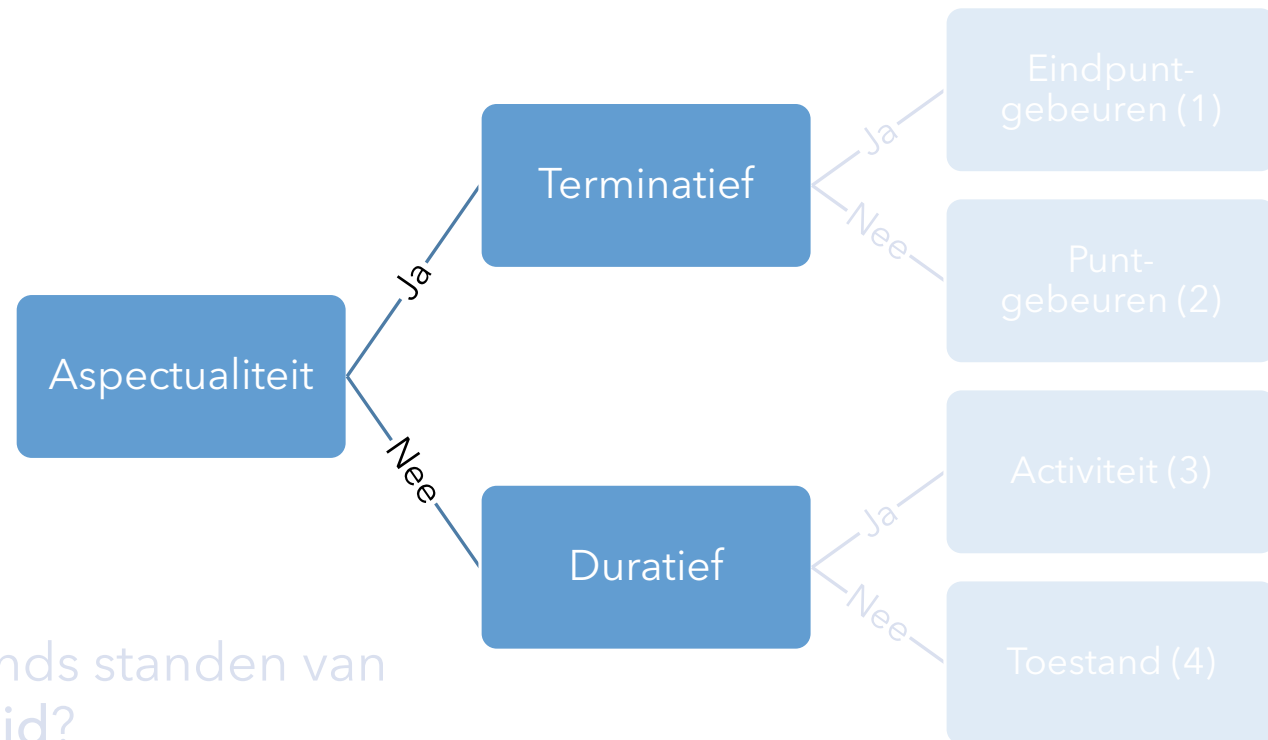
1) Het vuur doofde al snel.

2) Peter belde aan.

3) Jordy liep door Eindhoven.

4) Rosana weet veel over design.

→ Hoe presenteert het Nederlands standen van zaken als **onbegrensd in de tijd**?

ASPECTUALITEIT (2)

- Aspectualiteit volgens de ANS:

temporele   begrenzing   &   geleiding

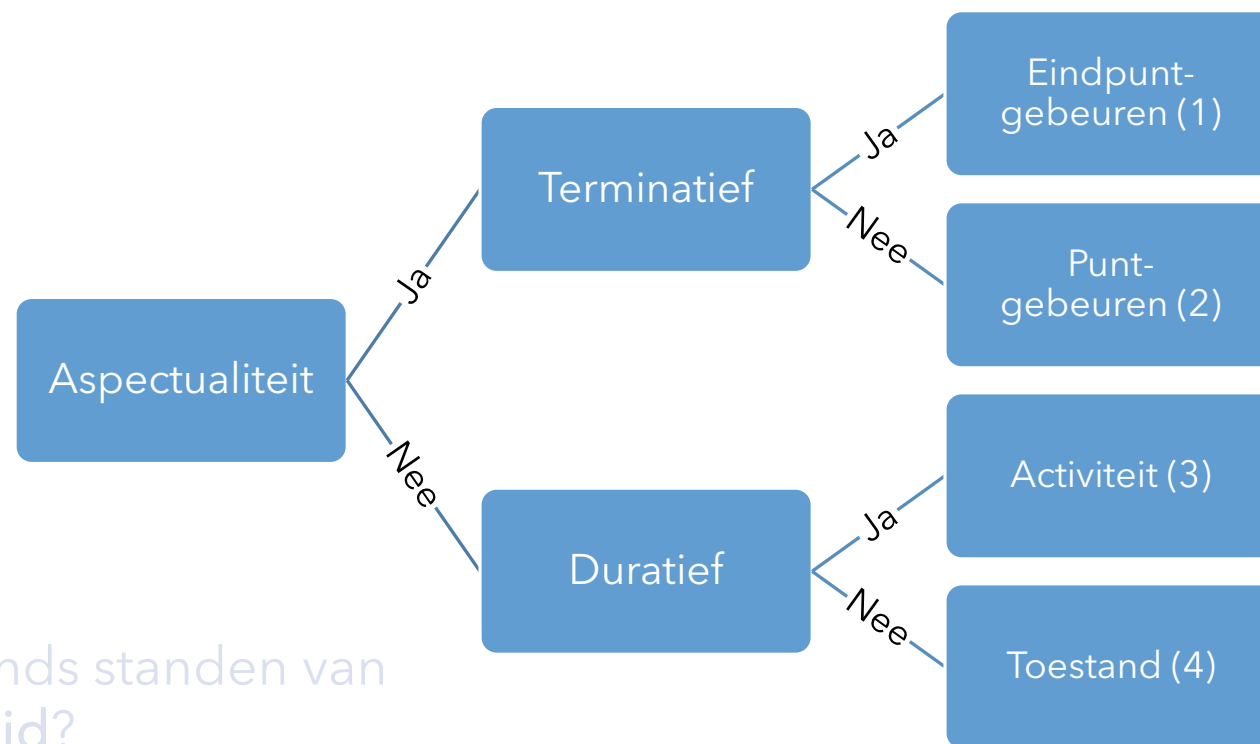
1) Het vuur doofde al snel.

2) Peter belde aan.

3) Jordy liep door Eindhoven.

4) Rosana weet veel over design.

→ Hoe presenteert het Nederlands standen van zaken als **onbegrensd in de tijd**?

ASPECTUALITEIT (2)

- Aspectualiteit volgens de ANS:

temporele   begrenzing   &   geleiding

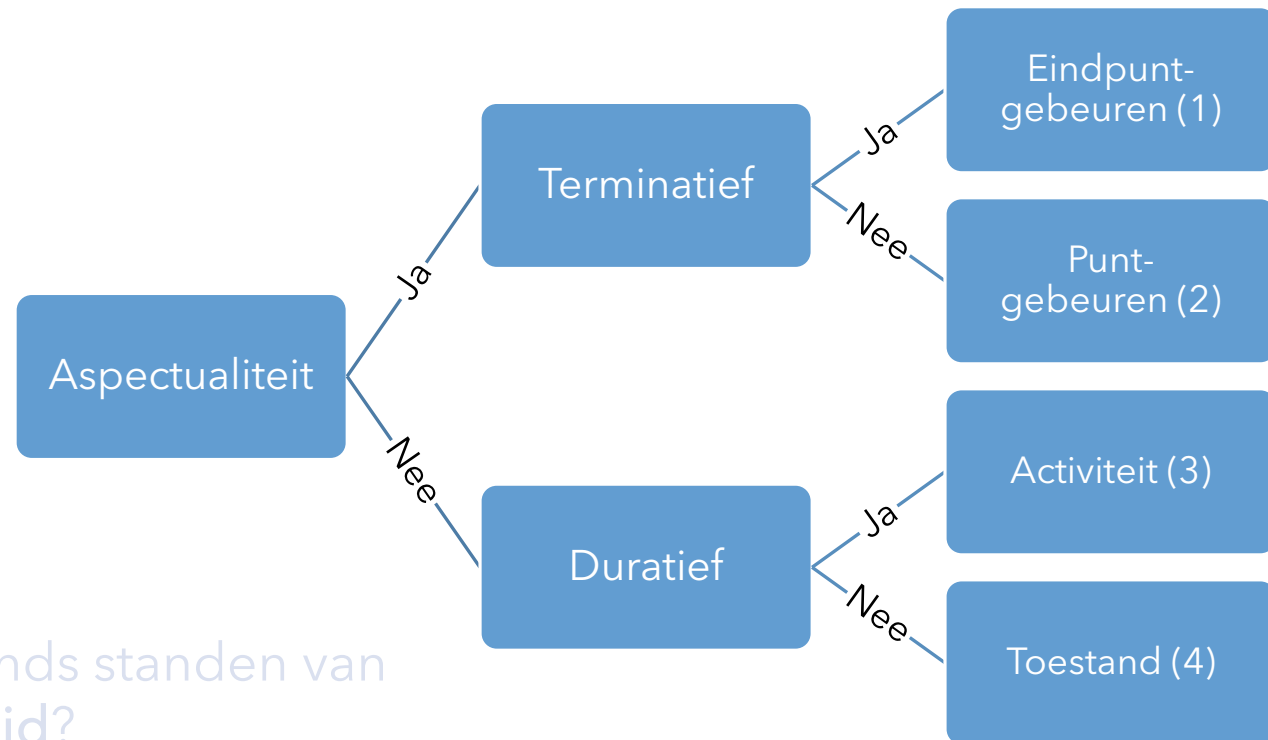
1) Het vuur doofde al snel.

2) Peter belde aan.

3) Jordy liep door Eindhoven.

4) Rosana weet veel over design.

→ Hoe presenteert het Nederlands standen van zaken als **onbegrensd in de tijd**?

ASPECTUALITEIT (2)

- Aspectualiteit volgens de ANS:

temporele   begrenzing   &   geleiding

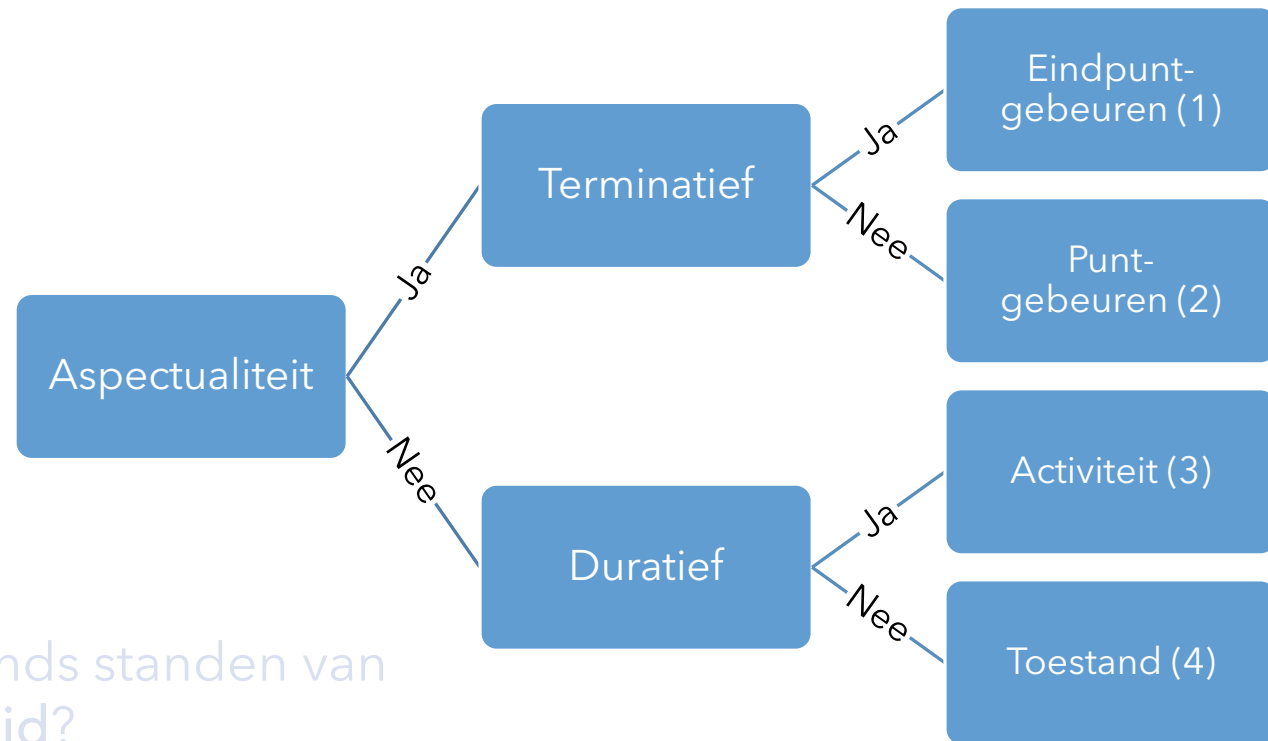
1) Het vuur doofde al snel.

2) Peter belde aan.

3) Jordy liep door Eindhoven.

4) Rosana weet veel over design.

→ Hoe presenteert het Nederlands standen van zaken als **onbegrensd in de tijd**?

ASPECTUALITEIT (2)

- Aspectualiteit volgens de ANS:

temporele   begrenzing   &   geleiding

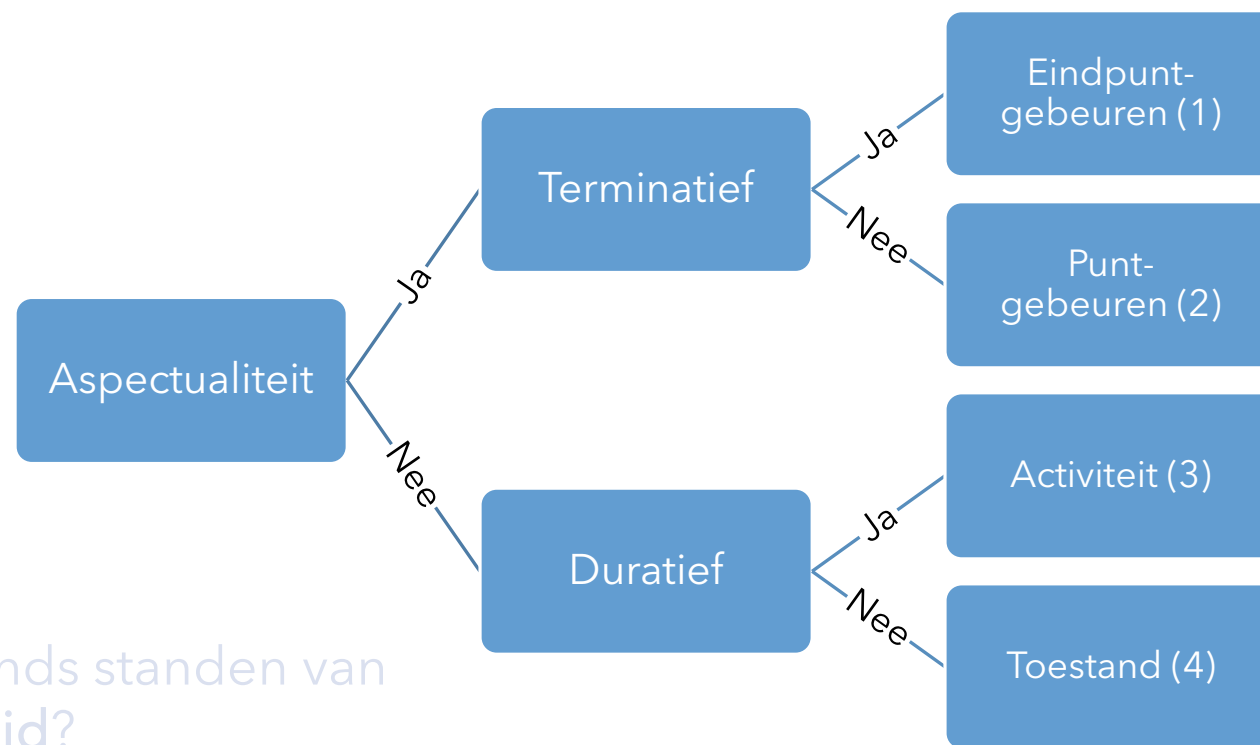
1) Het vuur doofde al snel.

2) Peter belde aan.

3) Jordy liep door Eindhoven.

4) Rosana weet veel over design.

→ Hoe presenteert het Nederlands standen van zaken als **onbegrensd in de tijd**?

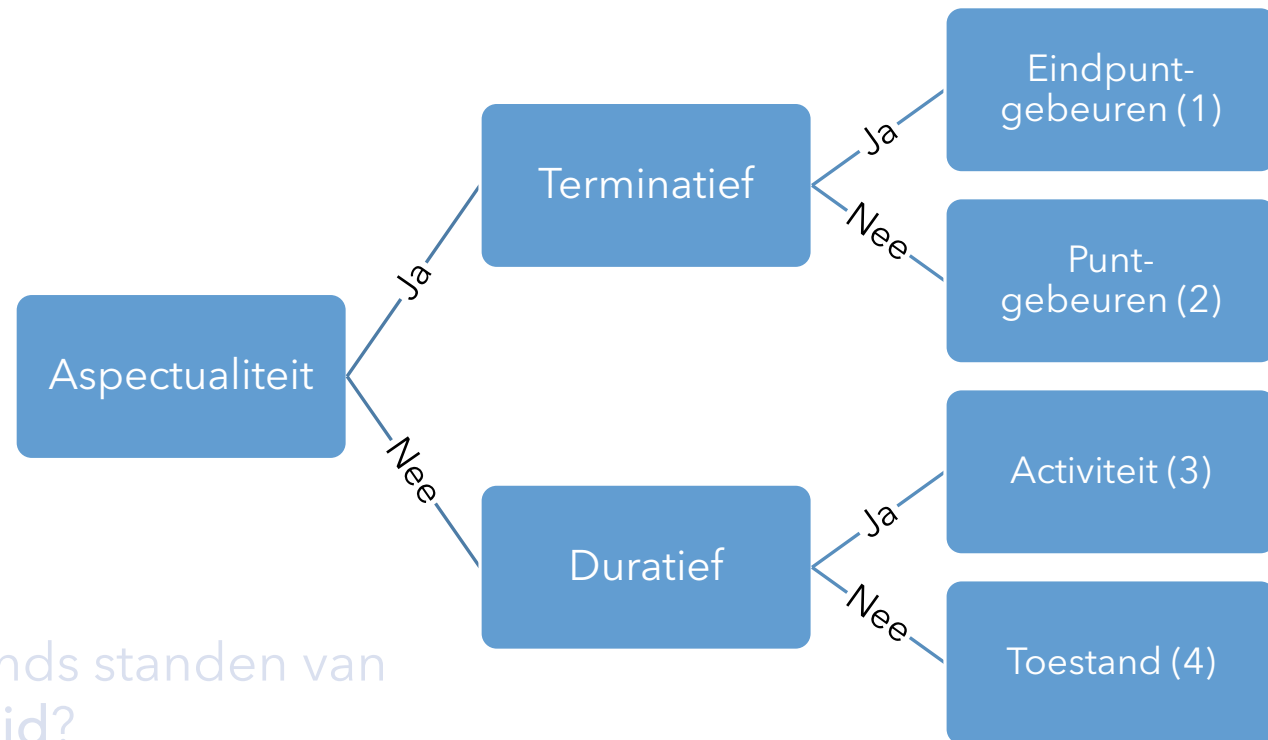

ASPECTUALITEIT (2)

■ Aspectualiteit volgens de ANS: **temporele** **begrenzing** & **geleding**

- 1) Het vuur doofde al snel.
- 2) Peter belde aan.
- 3) Jordy liep door Eindhoven.
- 4) Rosana weet veel over design.

→ Hoe presenteert het Nederlands standen van zaken als **onbegrensd in de tijd**?

ASPECTUALITEIT (2)

- Aspectualiteit volgens de ANS:

temporele   begrenzing   &   geleiding

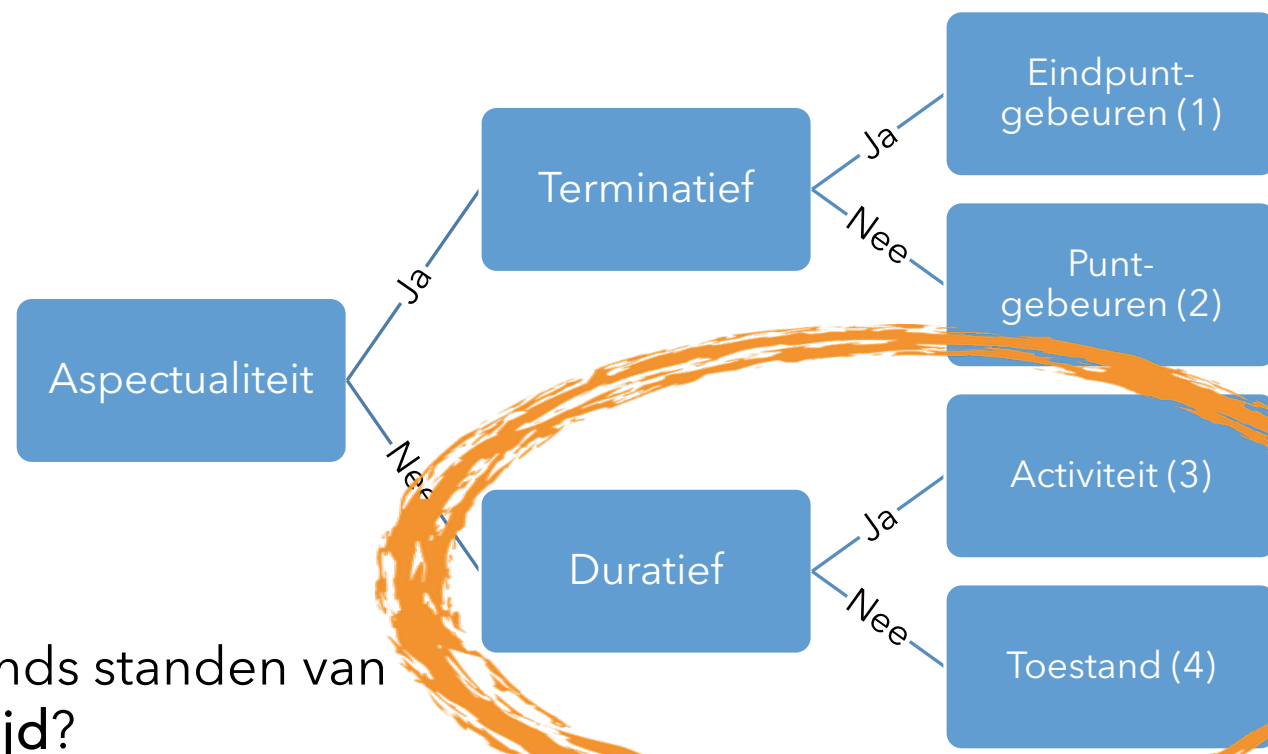
1) Het vuur doofde al snel.

2) Peter belde aan.

3) Jordy liep door Eindhoven.

4) Rosana weet veel over design.

→ Hoe presenteert het Nederlands standen van zaken als **onbegrensd in de tijd**?

MANDARIJN 着 ZHE (1)

- Suffix voor 'duratief aspect' (Li & Thompson 1981; Xiao & McEnery 2004; Wiedenhof 2015)
- Verschillende gebruiken (50/50)

[V-zhe]   他   拿   着   两   份   报纸
              tā   *ná*   *zhe*   *liǎng*   *fèn*   *bàozhǐ*
              3EV   nemen   DUR   twee   stuks   krant

'Hij houdt twee kranten vast.'

[V₁-zhe V₂]

MANDARIJN 着 ZHE (1)

- Suffix voor 'duratief aspect' (Li & Thompson 1981; Xiao & McEnery 2004; Wiedenhof 2015)
- Verschillende gebruiken (50/50)

[V-*zhe*]   他   拿   着   两   份   报纸
              tā   *ná*   *zhe*   *liǎng*   *fèn*   *bàozhǐ*
              3EV   nemen   DUR   twee   stuks   krant
              'Hij houdt twee kranten vast.'

[V₁-*zhe* V₂]

MANDARIJN 着 ZHE (1)

- Suffix voor 'duratief aspect' (Li & Thompson 1981; Xiao & McEnery 2004; Wiedenhof 2015)
- Verschillende gebruiken (50/50)

[V- <i>zhe</i>]	他	拿	着	两	份	报纸
	<i>tā</i>	<i>ná</i>	<i>zhe</i>	<i>liǎng</i>	<i>fèn</i>	<i>bàozhǐ</i>
	3EV	nemen	DUR	twee	stuks	krant

'Hij houdt twee kranten vast.'

[V₁-*zhe* V₂]

MANDARIJN 着 ZHE (1)

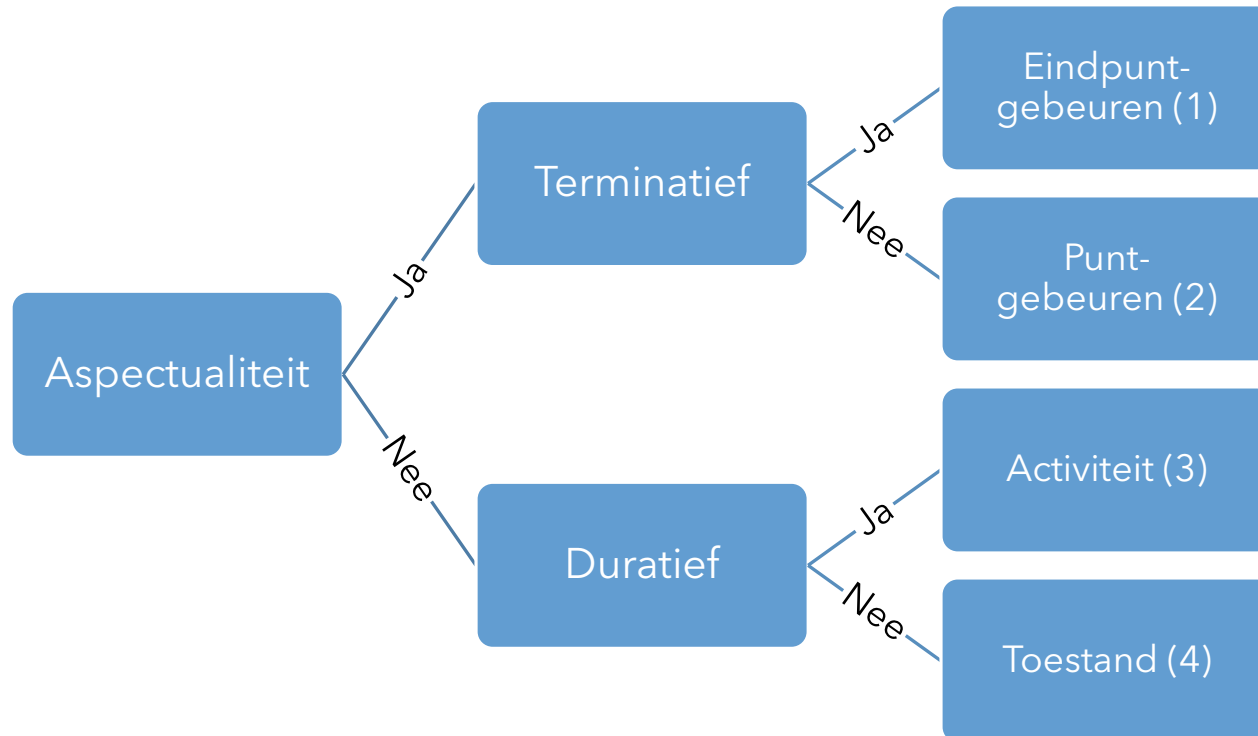
- Suffix voor 'duratief aspect' (Li & Thompson 1981; Xiao & McEnery 2004; Wiedenhof 2015)
- Verschillende gebruiken (50/50)

[V-zhe] 他 拿 着 两 份 报纸
tā ná zhe liǎng fèn bàozhǐ
3EV nemen DUR twee stuks krant
'Hij houdt twee kranten vast.'

[V₁-...-V₂]

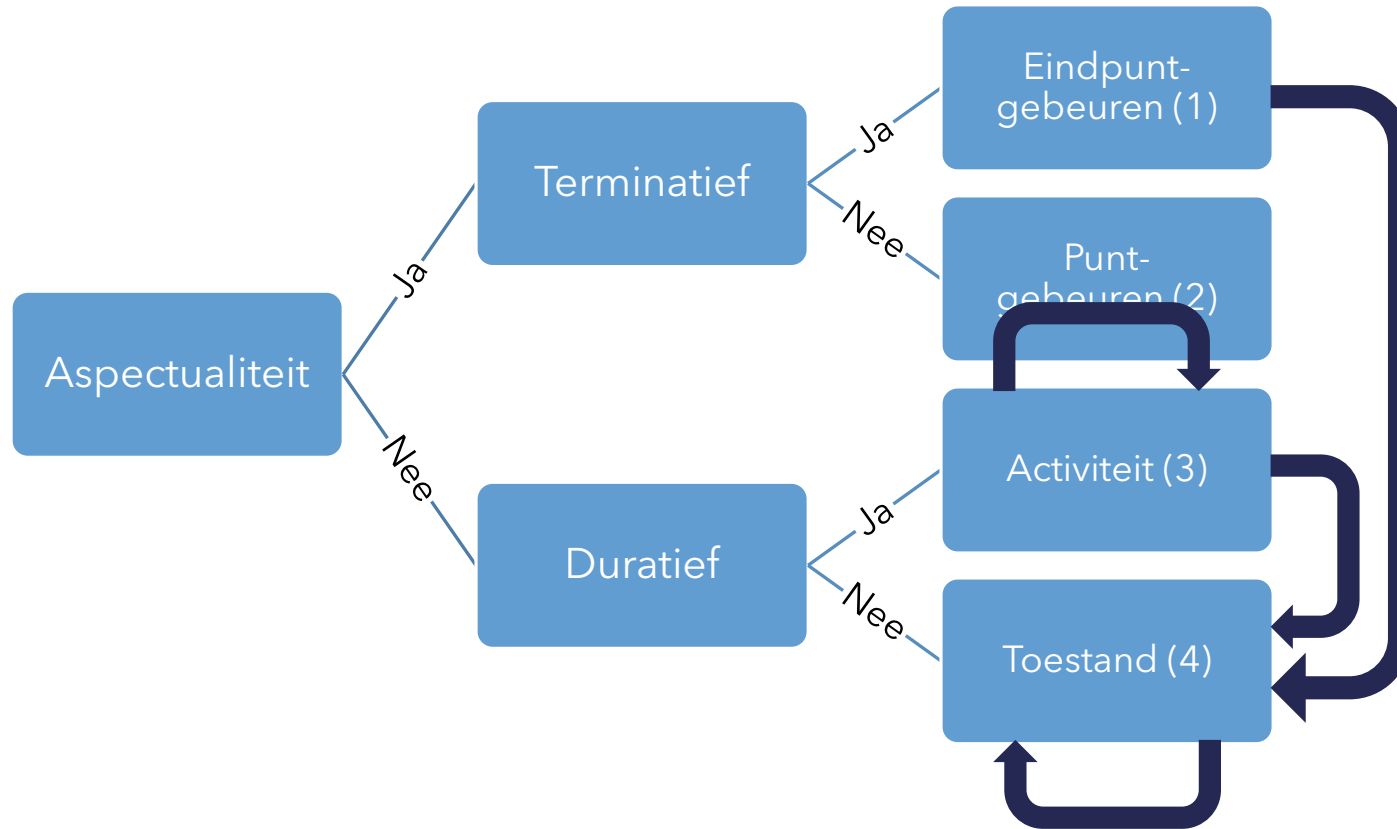
MANDARIJN 着 ZHE (2)

- Distributieve eigenschappen van *zhe* (Xiao & McEnergy 2004) laten zien:

MANDARIJN 着 ZHE (2)

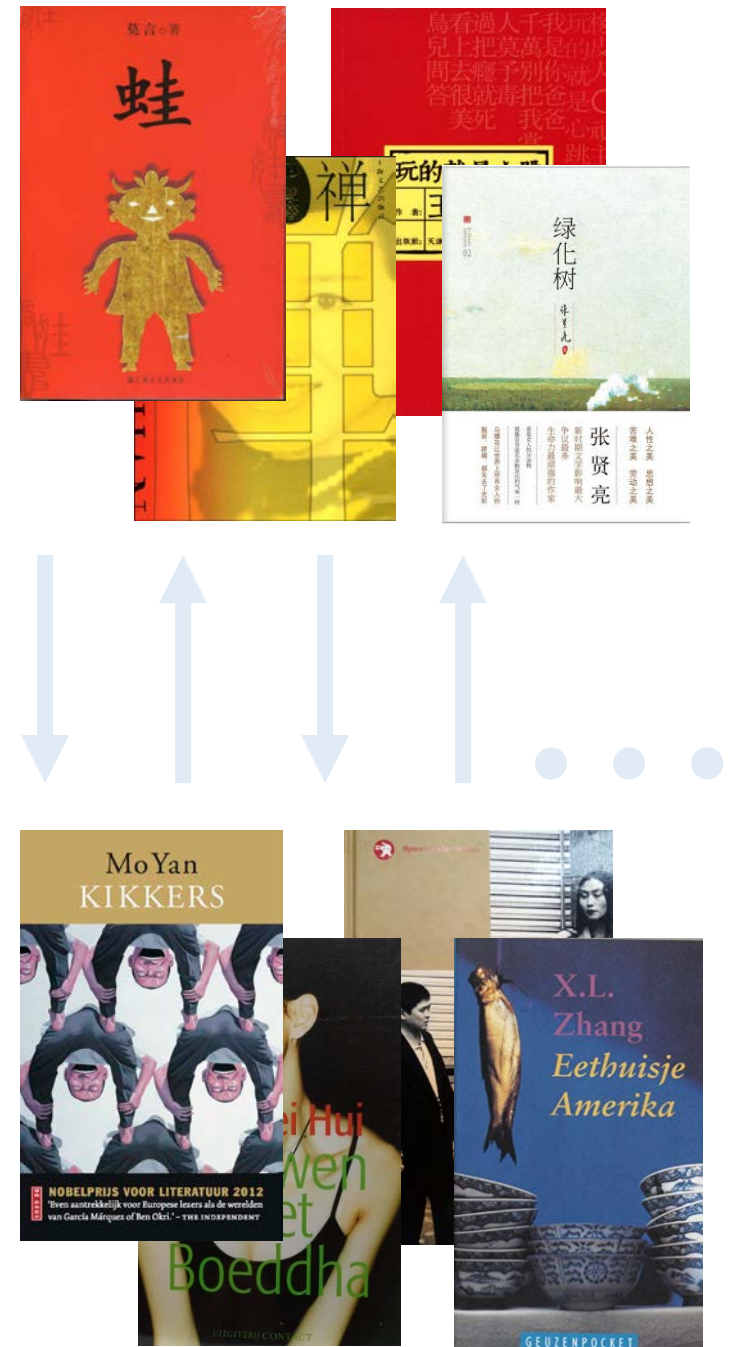
- Distributieve eigenschappen van *zhe* (Xiao & McEnergy 2004) laten zien:

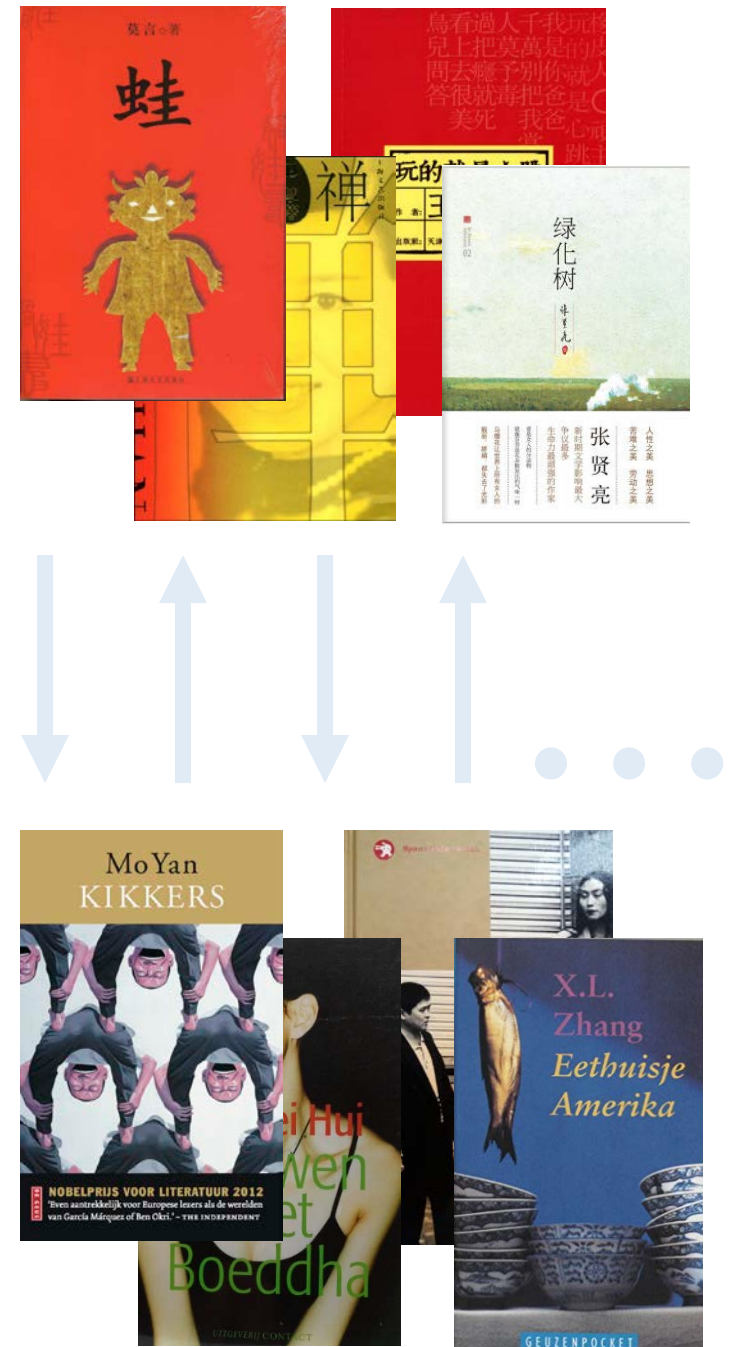
PARALLELE TEKSTANALYSE

- Klein parallel corpus (4x100 paren)
- Doel: *situeer* vertaling van *zhe*
- Interactie met materiaal: 'heen en weer'-proces
  1. Bijwoordelijke constituent
  2. Werkwoordelijke constituent (tijd)
  3. Voorzetselconstituent
- Subjectieve inschatting & transparantie
- Kwantitatieve én kwalitatieve component

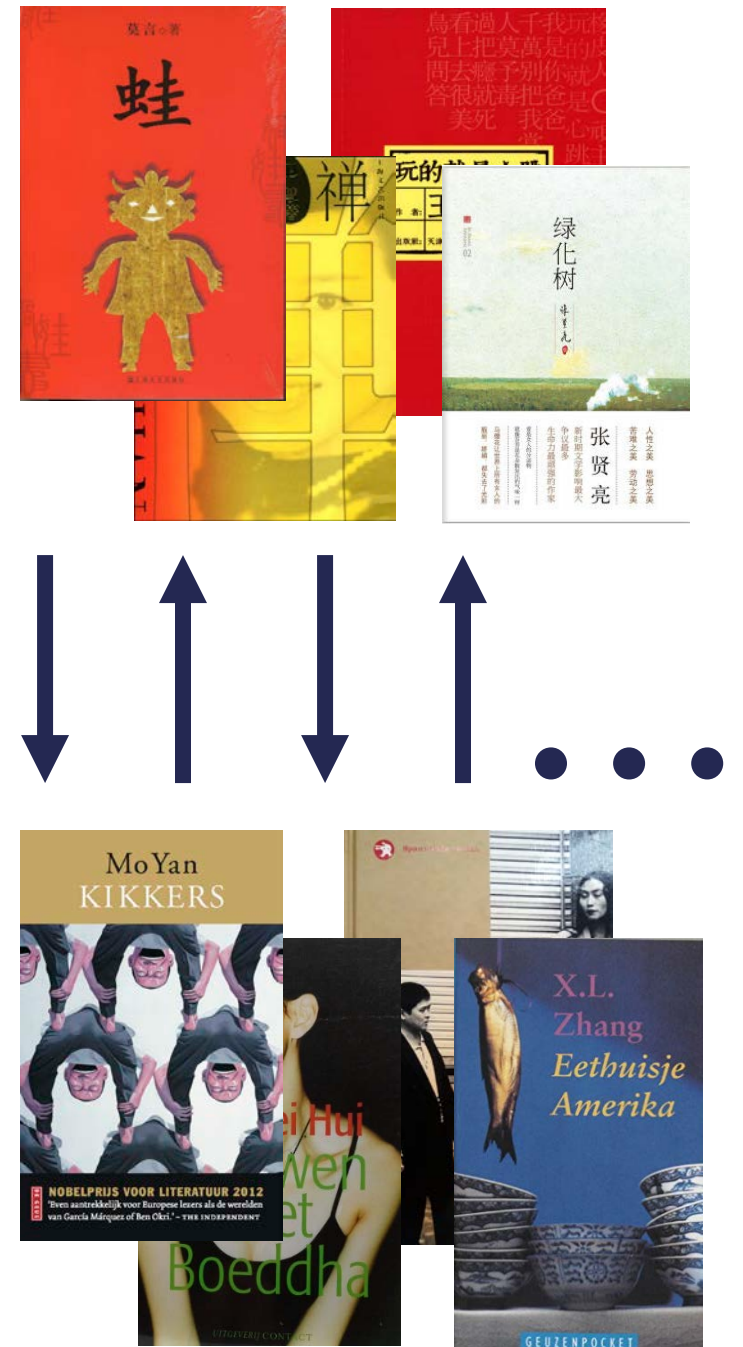
PARALLELE TEKSTANALYSE

- Klein parallel corpus (4x100 paren)
- Doel: **situeer** vertaling van *zhe*
- Interactie met materiaal: 'heen en weer'-proces
  1. Bijwoordelijke constituent
  2. Werkwoordelijke constituent (tijd)
  3. Voorzetselconstituent
- Subjectieve inschatting & transparantie
- Kwantitatieve én kwalitatieve component

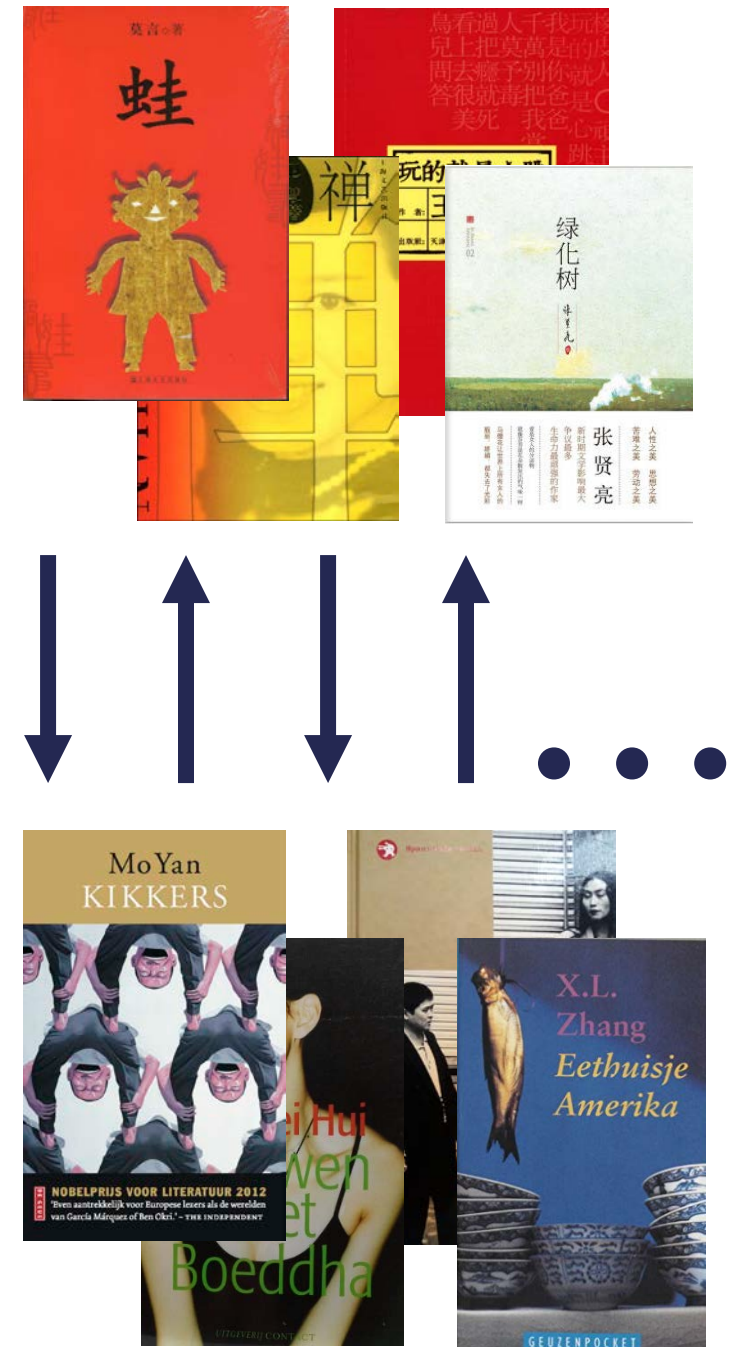
PARALLELE TEKSTANALYSE

- Klein parallel corpus (4x100 paren)
- Doel: **situeer** vertaling van *zhe*
- Interactie met materiaal: 'heen en weer'-proces
  1. Bijwoordelijke constituent
  2. Werkwoordelijke constituent (tijd)
  3. Voorzetselconstituent
- Subjectieve inschatting & transparantie
- Kwantitatieve én kwalitatieve component

PARALLELE TEKSTANALYSE

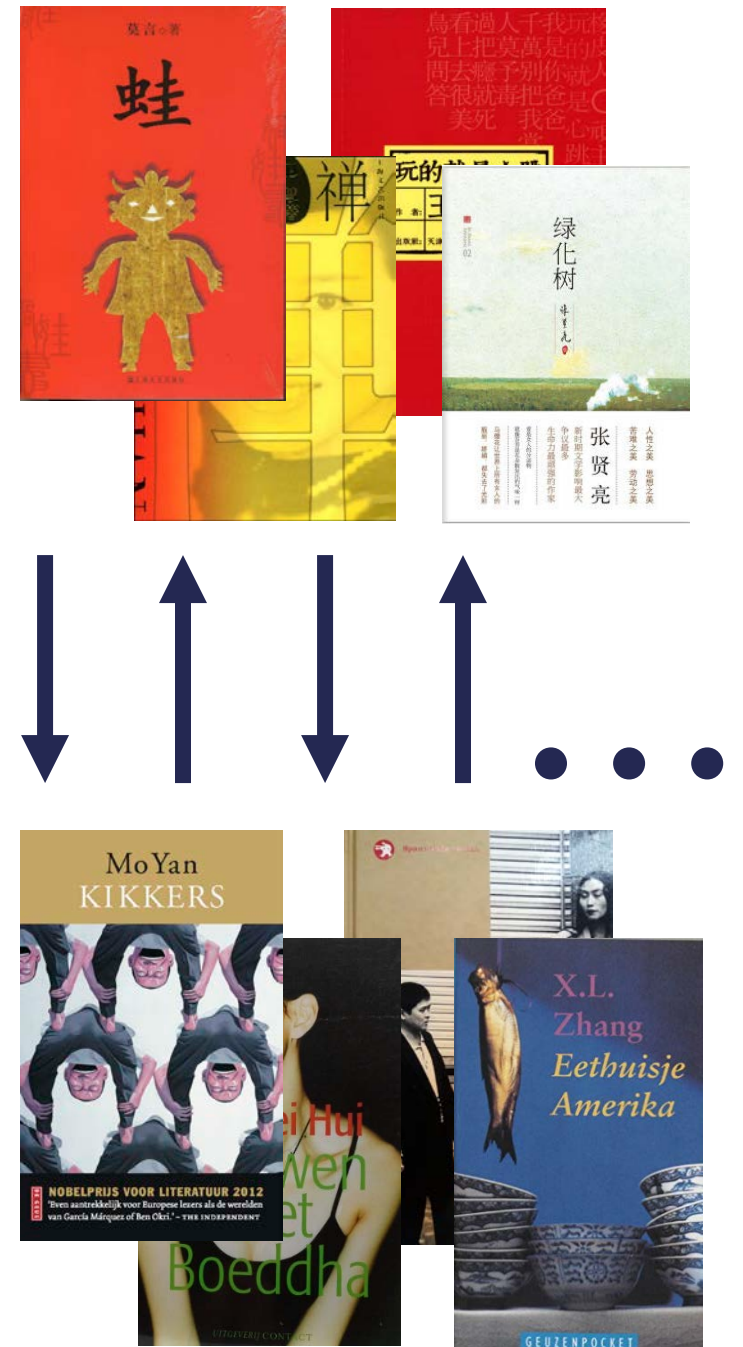
- Klein parallel corpus (4x100 paren)
- Doel: **situeer** vertaling van *zhe*
- Interactie met materiaal: 'heen en weer'-proces
  1. Bijwoordelijke constituent
  2. Werkwoordelijke constituent (tijd)
  3. Voorzetselconstituent
- Subjectieve inschatting & transparantie
- Kwantitatieve én kwalitatieve component

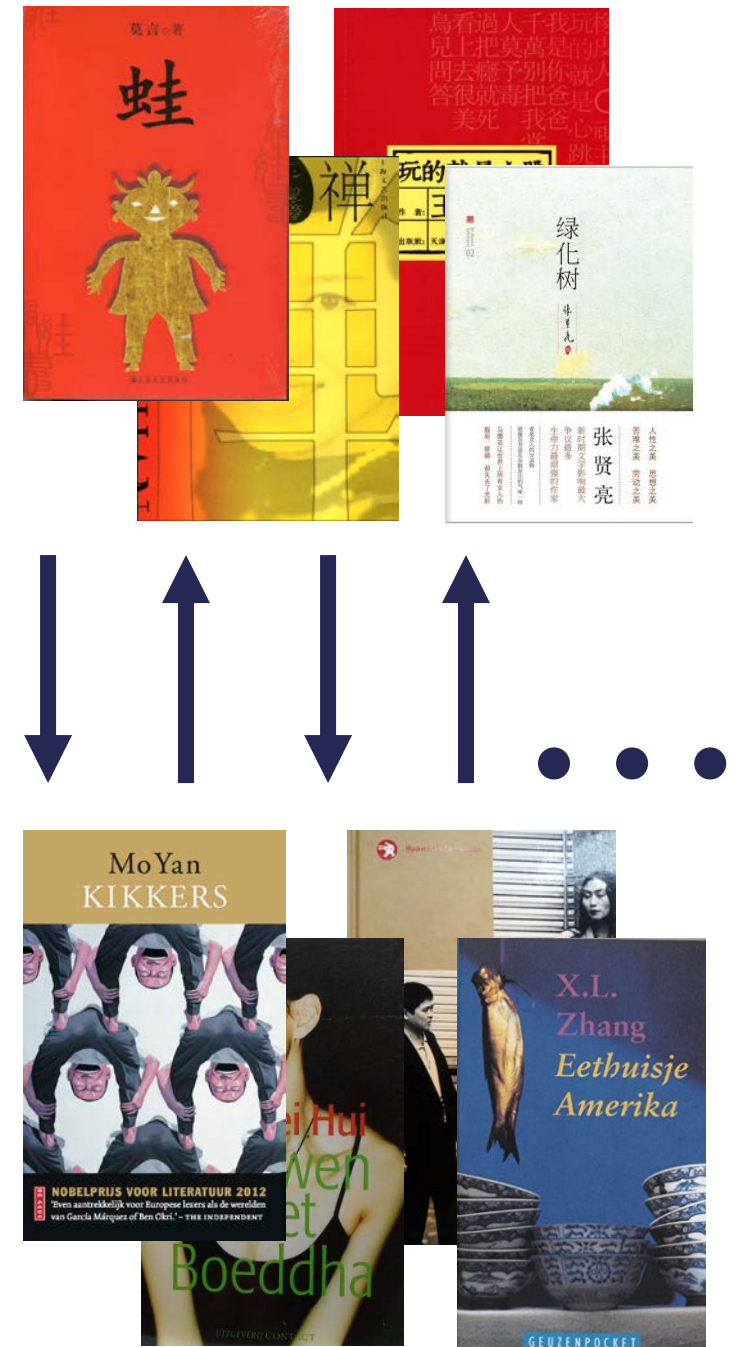
PARALLELE TEKSTANALYSE

- Klein parallel corpus (4x100 paren)
- Doel: **situeer** vertaling van *zhe*
- Interactie met materiaal: 'heen en weer'-proces
  1. Bijwoordelijke constituent
  2. Werkwoordelijke constituent (tijd)
  3. Voorzetselconstituent
- Subjectieve inschatting & transparantie
- Kwantitatieve én kwalitatieve component

PARALLELE TEKSTANALYSE

- Klein parallel corpus (4x100 paren)
- Doel: **situeer** vertaling van *zhe*
- Interactie met materiaal: 'heen en weer'-proces
  1. Bijwoordelijke constituent
  2. Werkwoordelijke constituent (tijd)
  3. Voorzetselconstituent
- Subjectieve inschatting & transparantie
- Kwantitatieve én kwalitatieve component

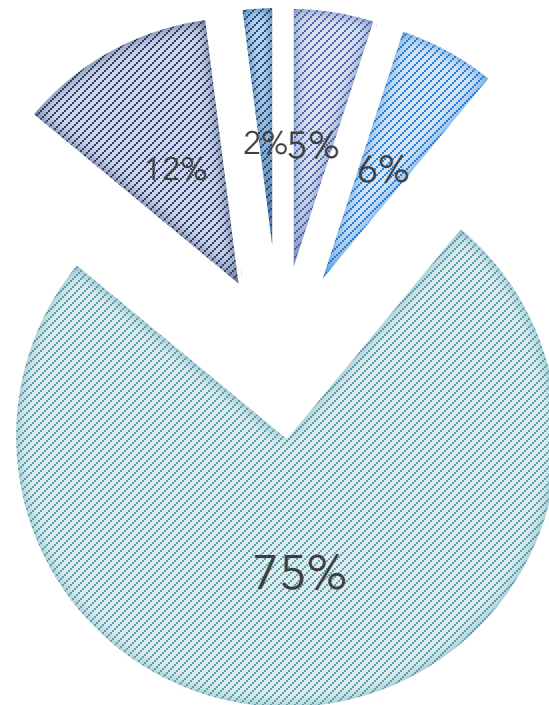

RESULTATEN (1)

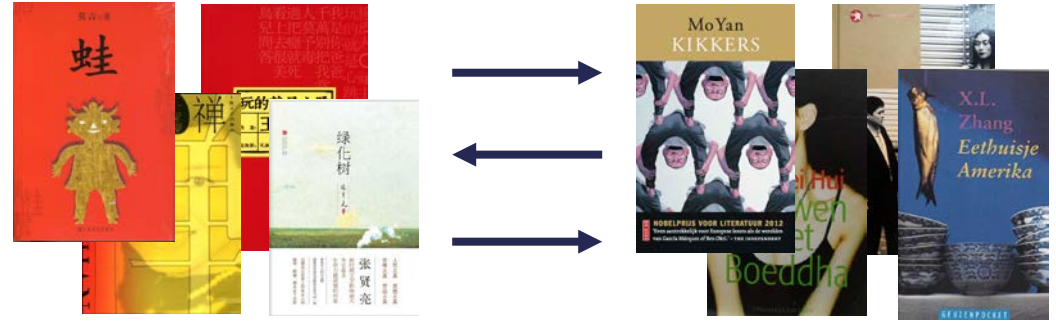
- Bijwoordelijke constituent (1)
- Werkw. constituent: predikaat (3)
- Onvertaald (5)

- Voorzetselconstituent (2)
- Werkw. consituent: werkwoordelijke rest (4)

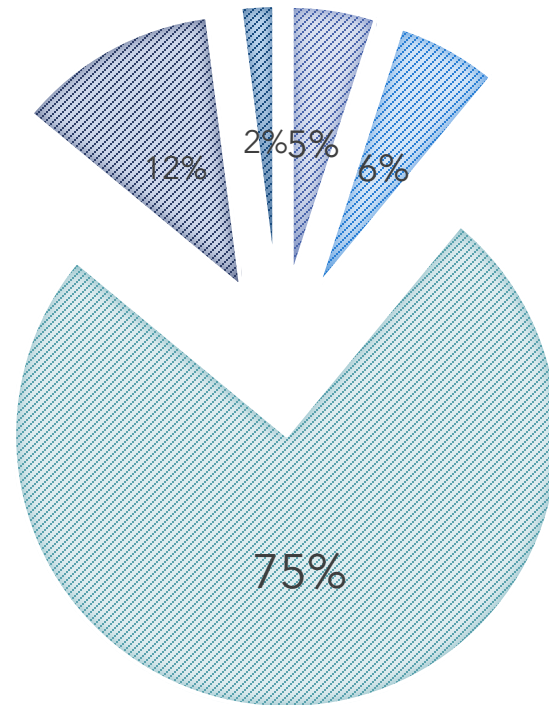
- 1) '[...] zat hij, zich met zijn knieën **vastklemmend**, gewoon keurig rechtop voorop de wagen [...].'
- 2) 'De koepel bestond uit een netwerk van stalen balken **met daarop** donkerbruin glas, groot en hoog als in een sporthal.'
- 3) 'De hoeven en de wielen **pletten** de eenzame zandweg.' (o.v.t.)
'[...] en er was een waslijn **gespannen**.' (v.v.t. passief)
'Ik **had** twee wijnglazen **meegenomen**, zij hield een eersteklas fles wijn uit 1990 in haar armen.' (v.v.t. actief)
- 4) '[...] vreemd genoeg **lag** deze uitzonderlijke gave **verstopt** achter een rustige en warme aard.'
'Aan een achteloos op het hakbord gegooide broodjes-stomerdoek **zaten** nog heel wat stukjes deeg **geplakt**!'

RESULTATEN (1)

- Bijwoordelijke constituent (1)
- Werkw. constituent: predikaat (3)
- Onvertaald (5)

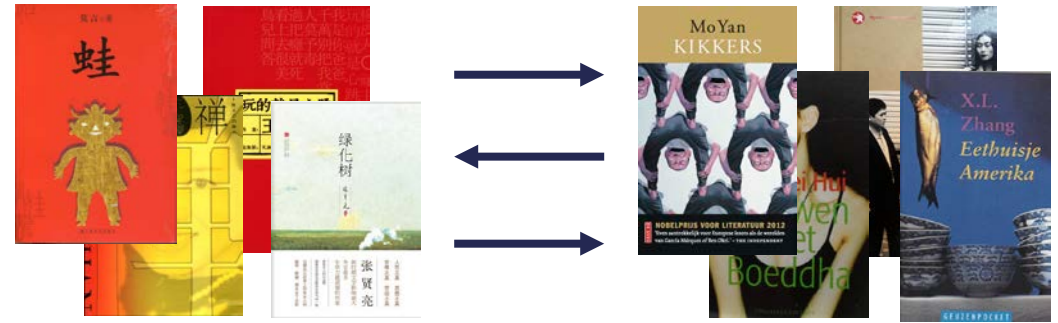
- Voorzetselconstituent (2)
- Werkw. consituent: werkwoordelijke rest (4)

- 1) '[...] zat hij, zich met zijn knieën **vastklemmend**, gewoon keurig rechtop voorop de wagen [...].'
- 2) 'De koepel bestond uit een netwerk van stalen balken met daarop donkerbruin glas, groot en hoog als in een sporthal.'
- 3) 'De hoeven en de wielen **pletten** de eenzame zandweg.' (o.v.t.)
'[...] en er was een waslijn **gespannen**.' (v.v.t. passief)
'Ik had twee wijnglazen **meegenomen**, zij hield een eersteklas fles wijn uit 1990 in haar armen.' (v.v.t. actief)
- 4) '[...] vreemd genoeg **lag** deze uitzonderlijke gave **verstopt** achter een rustige en warme aard.'
'Aan een achteloos op het hakbord gegooide broodjes-stomerdoek **zaten** nog heel wat stukjes deeg **geplakt**!'

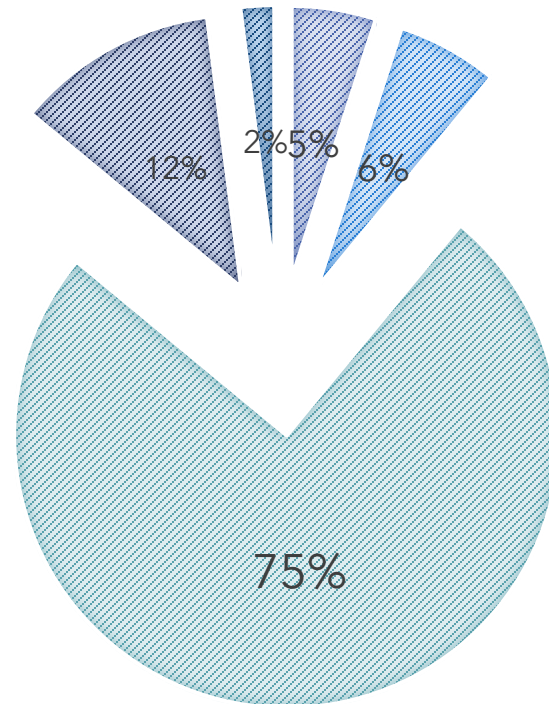

RESULTATEN (1)

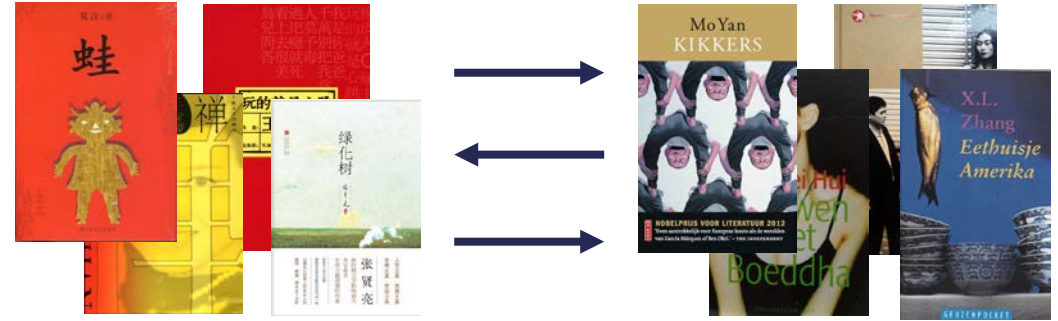
- Bijwoordelijke constituent (1)
- Werkw. constituent: predikaat (3)
- Onvertaald (5)

- Voorzetselconstituent (2)
- Werkw. consituent: werkwoordelijke rest (4)

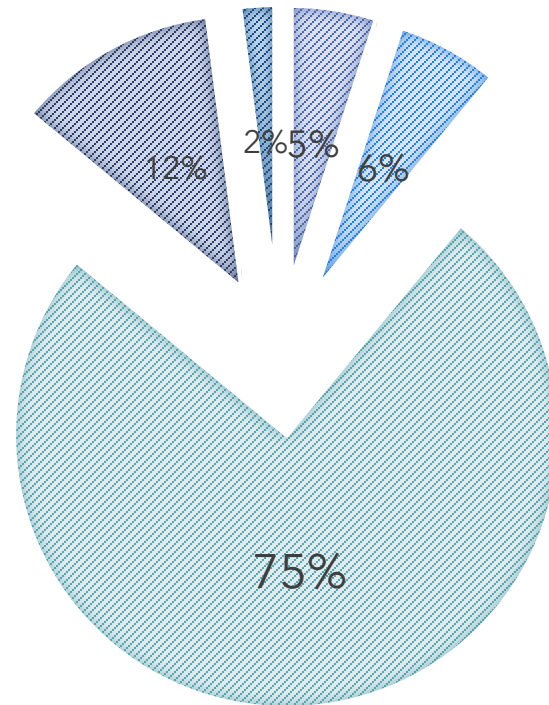
- 1) '[...] zat hij, zich met zijn knieën **vastklemmend**, gewoon keurig rechtop voorop de wagen [...].'
- 2) 'De koepel bestond uit een netwerk van stalen balken **met daarop** donkerbruin glas, groot en hoog als in een sporthal.'
- 3) 'De hoeven en de wielen **pletten** de eenzame zandweg.' (o.v.t.)
'[...] en er was een waslijn **gespannen**.' (v.v.t. passief)
'Ik **had** twee wijnglazen **meegenomen**, zij hield een eersteklas fles wijn uit 1990 in haar armen.' (v.v.t. actief)
- 4) '[...] vreemd genoeg **lag** deze uitzonderlijke gave **verstopt** achter een rustige en warme aard.'
'Aan een achteloos op het hakbord gegooide broodjes-stomerdoek **zaten** nog heel wat stukjes deeg **geplakt**!'

RESULTATEN (1)

- Bijwoordelijke constituent (1)
- Werkw. constituent: predikaat (3)
- Onvertaald (5)

- Voorzetselconstituent (2)
- Werkw. consituent: werkwoordelijke rest (4)

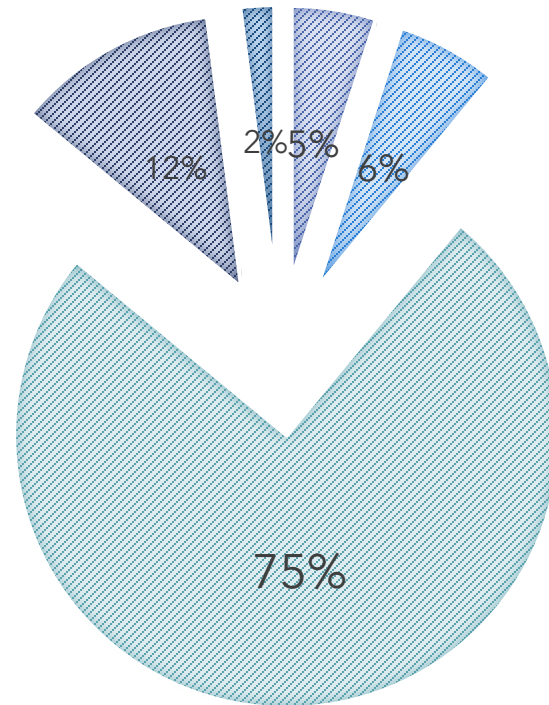
- 1) '[...] zat hij, zich met zijn knieën **vastklemmend**, gewoon keurig rechtop voorop de wagen [...].'
- 2) 'De koepel bestond uit een netwerk van stalen balken **met daarop** donkerbruin glas, groot en hoog als in een sporthal.'
- 3) 'De hoeven en de wielen **pletten** de eenzame zandweg.' (o.v.t.)
'[...] en er **was** een waslijn **gespannen**.' (v.v.t. passief)
'Ik **had** twee wijnglazen **meegenomen**, zij hield een eersteklas fles wijn uit 1990 in haar armen.' (v.v.t. actief)
- 4) '[...] vreemd genoeg **lag** deze uitzonderlijke gave **verstopt** achter een rustige en warme aard.'
'Aan een achteloos op het hakbord gegooide broodjes-stomerdoek **zaten** nog heel wat stukjes deeg **geplakt**!'

RESULTATEN (1)

- Bijwoordelijke constituent (1)
- Werkw. constituent: predikaat (3)
- Onvertaald (5)

- Voorzetselconstituent (2)
- Werkw. consituent: werkwoordelijke rest (4)

- 1) '[...] zat hij, zich met zijn knieën **vastklemmend**, gewoon keurig rechtop voorop de wagen [...].'
- 2) 'De koepel bestond uit een netwerk van stalen balken **met daarop** donkerbruin glas, groot en hoog als in een sporthal.'
- 3) 'De hoeven en de wielen **pletten** de eenzame zandweg.' (o.v.t.)
'[...] en er **was** een waslijn **gespannen**.' (v.v.t. passief)
'Ik **had** twee wijnglazen **meegenomen**, zij hield een eersteklas fles wijn uit 1990 in haar armen.' (v.v.t. actief)
- 4) '[...] vreemd genoeg **lag** deze uitzonderlijke gave **verstopt** achter een rustige en warme aard.'
'Aan een achteloos op het hakbord gegooide broodjes-stomerdoek **zaten** nog heel wat stukjes deeg **geplakt**!'

RESULTATEN (2)

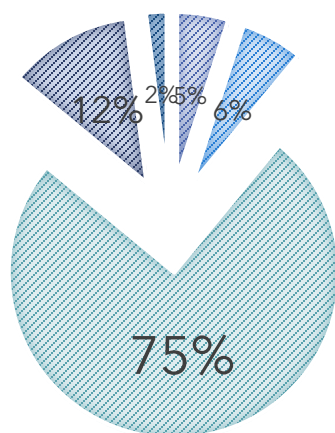
■ Top 3 werkwoordelijke constituent (in % v.h. totaal):

1. PV in o.v.t. 63,3%
2. PV in v.v.t. 6,43%
3. GVC (*zitten/liggen/staan* + [*te* INF]/volt.dw) 5,96%

+ Kennis van de wereld

'De hoeven en de wielen pletten de eenzame zandweg.'

- Bijwoordelijke constituent (1)
- Voorzetselconstituent (2)
- Werkw. constituent: predikaat (3)
- Werkw. consituent: werkwoordelijke rest (4)
- Onvertaald (5)

RESULTATEN (2)

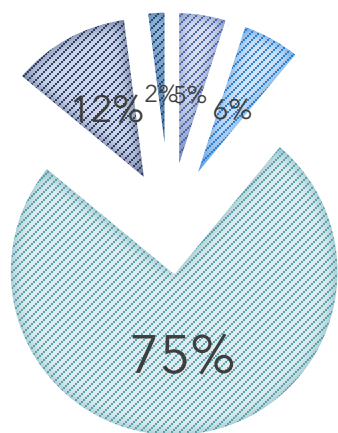
■ Top 3 werkwoordelijke constituent (in % v.h. totaal):

1. PV in o.v.t. 63,3%
2. PV in v.v.t. 6,43%
3. GVC (*zitten/liggen/staan* + [*te* INF]/volt.dw) 5,96%

+ Kennis van de wereld

'De hoeven en de wielen **pletten** de eenzame zandweg.'

- Bijwoordelijke constituent (1)
- Voorzetselconstituent (2)
- Werkw. constituent: predikaat (3)
- Werkw. consituent: werkwoordelijke rest (4)
- Onvertaald (5)

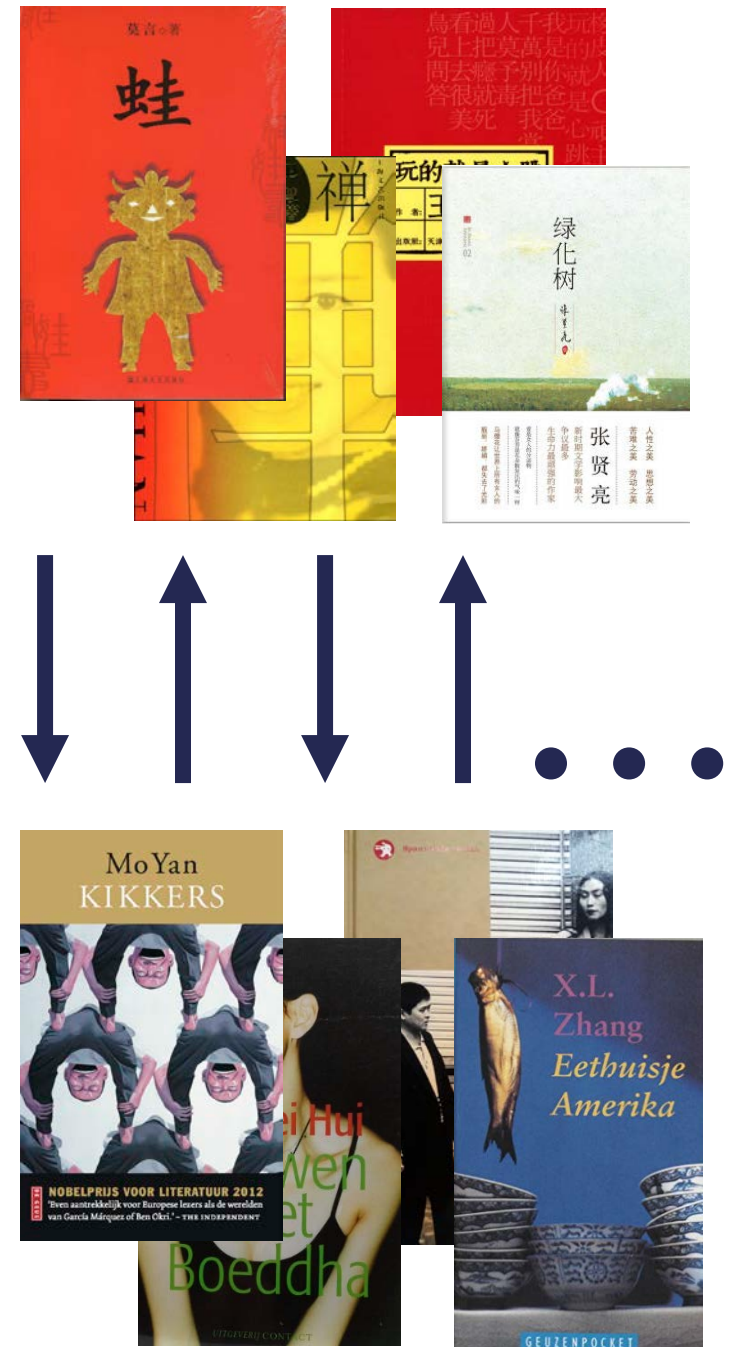

TOT SLOT

- Concreet, controleerbaar antwoord op onderzoeksvraag
- Noodzakelijk onuitputtelijk
- Narratief taalgebruik
- Spanning kwantitatief $\leftrightarrow$ kwalitatief

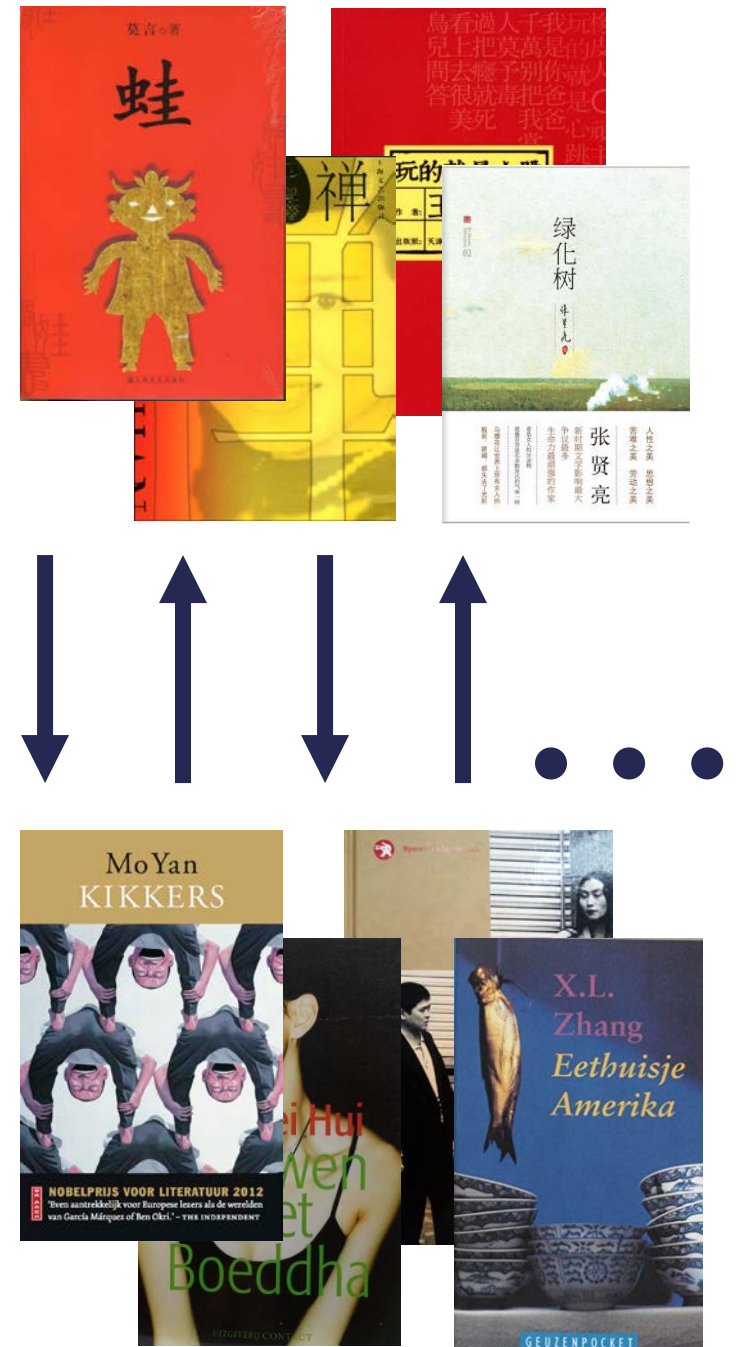
→ Nog veel te doen!

TOT SLOT

- Concreet, controleerbaar antwoord op onderzoeksvraag
- Noodzakelijk onuitputtelijk
- Narratief taalgebruik
- Spanning kwantitatief $\leftrightarrow$ kwalitatief

→ Nog veel te doen!

TOT SLOT

- Concreet, controleerbaar antwoord op onderzoeksvraag
- Noodzakelijk onuitputtelijk
- Narratief taalgebruik
- Spanning kwantitatief $\leftrightarrow$ kwalitatief

→ Nog veel te doen!

